

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Marckiner 884

DAGNY

TIDNING FÖR
 SVENSKA
 KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

Nr 51.

Stockholm 31 December 1908

1:a årg.

<p>Prenumerationspris: $\frac{1}{4}$ år... kr. 4: 50 $\frac{1}{2}$ år... kr. 2: 50 $\frac{3}{4}$ " " " 3: 50 $\frac{1}{4}$ " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 6353. Riks- 12285. Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: Kl. 1—2. Stockholm 1908, Aftonbladets tryckeri.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegramadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjl per gång 10:--. Rabatt: 5 ggr 5 $\frac{1}{10}$, 10 ggr 10 $\frac{1}{10}$, 20 ggr 20 $\frac{1}{10}$, 50 ggr 25 $\frac{1}{10}$. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	---	--	--	--

Något om våra konstnärinnor.

IX.

Märta Améen, f. Sparre.

När man står inför en af Märta Améens små skulpturala hästgrupper, förstår man genast, att man icke har att göra med blott och bart en »hästporträttör» utan med en konstnär, som med hela sin själ älskar och förstår hästens natur och lif, jag skulle vilja säga — personlighet. Man behöfver heller icke vara direkt hästkännare för att i de olika typerna i fru Améens arbeten skönja individen i de skilda uttrycksformer, under hvilka hon framställer denna sin speciellt med förkärlek behandlade modell.

Fru Améen har, det känner och förstår man, vuxit upp ute i naturen, omgifven af en djurvärld, där hästen tidigt blef hennes nära vän, och hon har ända sedan sin tidiga barndom sysslat nästan uteslutande med djurteckning.

Ett par af sina allra första barnaår tillbragte hon med sina föräldrar i Düsseldorf, och när hon senare, vid åtta års ålder, sattes i klostertskola i Paris, var hon

redan i full färd med att teckna hästar. Många bland dessa barnsliga teckningar röja en högst ovanlig observationsförmåga, ett momentant lif och en karaktär, som äro i ögonen fallande, och den mängd, i hvilken de förekomma, visar en verkligt ovanlig produktionsförmåga.

När Märta Améen, efter denna första vistelse i Paris, återkommit till Sverige, tillbragte hon sina uppväxtår på landet, där fadern arrenderade en egendom.

Där lefde hon lyckliga dagar i stall och ladugård, på hästryggen eller åkande efter en ponny, käck och orädd och som en pojke iklädd höga stöflar för att kunna känna sig mera hurtig och obesvärad.

I sex år, under hvilka teckningen aldrig hvilade — blyerts och kol voro i ständig verksamhet — njöt hon sitt glada friluftslif, ständigt allt mera »intimt» god vän med gårdens djur, särskildt hästarna, för hvilka hon allt från början ägt den varmaste förkärlek.

Vid sjutton år begaf hon sig till Paris för att på allvar studera och inrangerades bland eleverna på Colarossis atelier, där lärare sådana som Dagnan-Bouveret och Courtois utöfvade sin bekanta verksamhet.

Under fyra år tecknades uteslutande naken modell, dag ut och dag in; mot slutet fick hon dock äfven måla ett och annat, »men», säger hon själf, icke utan en viss besvikenhet i rösten, »bara en enda gång en hund!»

Då de fyra åren voro till ända, önskade hennes lärare att hon alltjämt måtte ge sig till tåls och kvarstanna på ateliern, till dess att alla de ovanligt rika löften, som spårades hos henne, måtte få tid att helt utvecklas. Men — här som i så många liknande fall — kom kärleken hindrande i vägen, och fröken Sparre förlofvade och gifte sig utan att egentligen vara fullt på det klara med, huruvida hon ämnade fortsätta med sin konst eller icke.

Under de första åren af sitt giftermål arbetade hon med ett och annat, men mest stilleben jämte ett och annat häst- och hundporträtt, som gjordes på beställning. Hon ansträngde sig att i ensamheten icke allt för mycket aflägsna sig från den nivå af kunskaper, dit hon med så mycken sträfvan nått under de fyra studieåren i Paris.

Under fem år lyckades detta henne godt och väl, men »så gick det inte längre». Saknaden af den lifgivande kontakt som hon rönt med allt konstnärligt ute i Frankrikes hufvudstad, började allt starkare göra sig kännbar, och hon begaf sig åter på studieresa till Paris. Hon hyrde sig atelier, uppsökte sina gamla lärare, arbetade hvar hon kom åt, i stall, på gator, vid byggen, öfver allt: tecknade och målade med intensiv ifver.

Så öppnades salongen på våren, och där kom fru Améen att få se en liten häststudie, utförd i plastellina.

Det slog henne plötsligt, att hon ville försöka sig på denna uttrycksform; det gaf henne nya och oanade uppslag, och redan på hemvägen från utställningen köpte hon plastellina och modellerstockar. Hela natten satt hon uppe och formade, gripnen af ett alldeles nytt intresse, en häst i det mjuka modellervaxet. Det lyckades öfver förväntan, och från den stunden fingo penslar och dukar hvila; de utbyttes mot plastellina och modellerpinnar. Den nästa uppgift hon tog i tu med, var de två »Percherons», dragande ett stenlass, som sedan utställdes här hemma på konstakademiens utställning 1899.

Under de fyra månader fru Améen denna gång tillbragte i Paris, hade hon mest sysselsatt sig med studier på det nya området, skulpturen, och ju djupare hon inträngde i denna konstform, dess intensivare tog den hennes intresse och krafter i anspråk.

Nu var hon på det klara med sig själf. Hon skulle bli skulptris.

Och så fortfor hon att arbeta, alltid med samma energiska målsäkerhet, fylld af ett lefvande intresse för sina modeller, som, tror jag, om man riktigt skulle

känna henne på pulsen, strängt taget ligga henne ännu mera om hjärtat än människorna.

Hennes konst går också ut på att ge det — om man får kalla det så — temperamentsfulla hos de fina och kloka djur, som hon känner så väl och håller så mycket af; det lidande och skygga, det sträfvande, undergifna eller nervösa hos hästen får ett utmärkt uttryck i hennes olika typer, och om man än ibland i behandlingen skulle önska ett grand mera flotthet till fromma för arbetets helverkan, är hennes uttrycks sätt fylldt af så mycken verve och pietetsfull känslighet, att det ger konstverket hög grad af intresse.

År 1902 utställde Märta Améen för första gången några skulpturer på salongen i Paris efter att först ha haft dem till synes på utställningen af *Femmes artistes*, där de i pressen blifvit bemötta med mer än vanlig uppmärksamhet. Äfven på salongen fingo de många utomordentligt ampla loford. »*Gamla kamrater*» var en af de grupper, hvarmed hon inför fransmännen för första gången visade sin skulpturala begåfning. Den framställer en häst, som stupat framför ett stenlass, medan kamraten sträcker sig fram och vädrar undrande och skyggt med ängsligt spända öron på den främmande och skrämmande uppenbarelsen af döden, som han anar men icke fattar.

Det är något mycket, jag skulle vilja säga, mänskligt öfver dessa två stackars hästar! Synd endast att kärran skall nödgas vara en (kanske!) oundviklig accessoar, utan hvilken konstverket skulle vara ofantligt mycket mera njutbart ur estetisk synpunkt.

»*Utanför krogen*» är ett annat arbete, utställt på *Femmes artistes* 1904. Framför en tom släde väntar en häst i rifvande blåst, tröttkörd och frusen, medan husbonden förplägar sig inne i krogen. Det är en situationsbild, djupt känd och af sann realistisk halt, som med små medel gör ett stort intryck.

Ett annat af de senaste arbetena heter »*Till salu*». Det framställer två gamla utranterade herregårdshästar, förda till marknaden för att säljas. De ha ställt sig tätt bredvid hvaranda, medan den ena skyggt ser sig om för att speja efter sin vanliga vårdare och den andra med böjdt hufvud och modstulen blick fåfängt försöker se bakom sig för att klara upp situationen, som de icke förstå. Deras uttryck säger tydligt, att de ana att något är på tok, och de bida på en gång skrämmt och undergifvet sitt öde. Här har fru Améen, till sin egen och åskådarens tillfredsställelse, funnit ett motiv, där alla accessoarer äro onödiga, hvilket lyckligt stärker och koncentrerar intrycket af konstverket.

Många sådana varmt kända, allvarligt och verkningfullt gifna skulpturer ge en inblick i fru Améens temperament och förmåga att gripa sig an sin konstnärliga uppgift; liten, som mått betraktad, men stor som innebörd.

Under de jämförelsevis få år, som skulpturen varit hennes hufvudintresse, har tiden då och då utfyllts med porträttbeställningar af hästar och hundar, dels i måleri, dels äfven i skulptur. Och under tiden har

det konstnärliga utförandet allt mera stadgats och uppfattningen fördjupats.

Fru Améens konst rör sig hittills inom ganska begränsade mått, men det hindrar icke, att hon drömer om att någon gång få ge sig in på mera vägande uppgifter, bearbeta ett ämne, lämpligt för större dimensioner, om tillfälle därtill skulle yppa sig.

År 1905 blef fru Améen associée på salongen i Paris, där hon samma år utställt två skulpturer: »Hårt arbete» (en häst i uppförbacke) och en betande häst. Samtidigt gjorde hon åter en studieresa till Paris. Hon blef då på det mest spontant älskvärda och gästfria sätt omhändertagen af den kända skulptören Dampt och hans familj, inbjuden till deras egendom, där han erbjöd henne att i fred och ro få studera hästar ute i naturen, och då hon tvekade att antaga inbjudningen, då hennes man och unga dotter väntade henne hem till Sverige, löstes saken på så sätt, att den älskvärda franska skulptören uppmanade fru Améen, att sända efter både man och dotter. Därpå följde sex månaders härligt landlif på den franska egendomen under det begåfvade och gästfria konstnärsparet Dampts värdskap och med gladt och intensivt arbete under hans ledning. Denna episod har jag frestats att omnämna som ett bevis på det sympatiska och varmt kännande temperamentet hos en fransman af rätta sorten.

Sedan dessa lyckliga månader 1905 har fru Améen icke varit i tillfälle att återse Frankrike eller att komma utomlands.

I stället har hon skaffat sig en liten gård på landet i Sörmland, där hon hoppas att småningom helt och hållet kunna slå sig ned.

Där kan hon studera sina egna hästar vid plogen, i stallet, på bete; där har hon själf, med sin helt unga dotters hjälp, skött hela det lilla landtbruket på egen hand i sex månaders tid; mjölkat korna, ryktat hästarna, slagit grönfoder, kört in hö, skött stall och ladugård för att sätta sig in i, huru en gård bör skötas och skötas väl, den må nu vara aldrig så stor eller liten. En ovanlig energi och entusiasm för det företag hon gett sig i kast med spåras hos fru Märta Améen, och jag inbillar mig, att det skulle sitta hårdt åt, innan hon gäfvit »tappt» i något hon föresatt sig att utföra. Där ute på landet har hon nyligen utfört en skulptur, som hon kallar: »När tåget passerar»; två hästar för en plog; den ena, mera ovan vid det framrusande vidundret, stegrar sig, medan den andra lugnt fortsätter att dra. Det är mycket karakteristiskt lif öfver denna grupp, som är studerad ute på platsen.

I München har fru Améen utställt och sålt och erhållit rättmätig uppmuntran för sin säkra konst.

Med all den kärlek fru Améen hyser så väl för egna djur som för djur i allmänhet frågade jag henne, om hon icke på den grunden vore vegetarian, men hon skakade på hufvudet och förklarade, att det vore svårt att föra igenom här hemma i Sverige.

»Men», tillade hon, »somliga djur, som jag varit god vän med, skulle jag inte kunna förmå mig att äta upp. Vi hade en gris på landet, och när den blef sjuk, skötte jag den; den lade sitt hufvud mot min arm, när den hvilade eller sof, tog droppar ur sked och drack varm mjölk ur spilkum. En så'n gammal vän skulle jag ju aldrig kunna förmå mig att se serverad på mitt bord».

Fru Améen älskar sitt landlif, hoppas snart få till stånd en atelier där ute och sedan helt och hållet draga sig tillbaka dit för att lefva uteslutande för sin konst och sitt hem, två ting som, trots allt hvad en och annan vill påstå om motsatsen, mycket väl låta sig förenas, äfven om man tar sin konst »på fullt allvar».

Och den intensitet och säkerhet, som präglade fru Améens konst, vittna till fullo om, att hon tar sin uppgift på rätta sättet.

ELLEN LUNDBERG,
f. Nyblom.

Bland Edra bekanta finnas säkert många, som ännu ej prenumererat på DAGNY. Upplys dem om tidningens tillvaro, sträfvan och mål och sök förmå dem att understödja desamma genom prenumeration.

Utlandet.

Kvinnorna och den nya husmanslagen i Danmark. Med anledning af ett i Folketinget den 17 november d. å. framlagt förslag till lag om fördelning af jordlotter åt mindre landtbrukare, egentligen sådana som motsvara våra småbrukare — den danske »Husmanden» — har *Dansk Kvindesamfund* inkommit till landtbruksdepartementet med en anhållan om, att departementet ville taga i välvilligt öfvervägande att sådana bestämmelser måtte inflyta i lagförslaget, att jordägande kvinnor genom den nya lagen måtte komma i åtnjutande af samma rättigheter som männen.

En engelsk rösträttskommitté. Den af engelska regeringen tillsatta kommittéen, hvilken har i uppdrag att afgifva förberedande förslag till rösträttsreform i samband med parlamentsupplösning 1910, kommer att för detta ändamål studera utländska rösträttsbestämmelser och proportionella valmetoder såväl som den kvinnliga rösträttsfrågan i utlandet.

Den första allryska kvinnokongressen. Den 22 december öppnades å Petersburgs stadshus den första allryska kvinnokongressen under med. d:r Anna Chabanovas presidentskap. Öfver ett tusental delegerade hafva infunnit sig. Den moderata riktningen är i majoritet.

Dagny 1909.

Prenumerationsanmälan.

Med det inom kort inträffande årsskiftet avslutar Dagny sin första årgång. För det intresse och den sympati tidningen mött från alla håll rundt om i landet få vi frambara ett värdsamt tack, räknande på att desamma oförminskade måtte komma tidningen till godo under det kommande året. Främst på tidningens program står alltså det mål, Dagny satt sig före, att samla svenska kvinnor öfver hela landet för att genom den styrka en sammanslutning — höjd öfver klassintressen och partitaganden — gifver kunna föra fram kvinnornas sak till allas och hela samhällets bästa. Men för att blifva en styrka, som man räknar med, en röst, som hörs, måste vårt lands kvinnor i ännu mycket vidare kretsar än hvad hittills varit fallet verkligen förstå nödvändigheten af en sådan sammanslutning, förstå, att de alla måste känna sig solidariska med kvinnorörelsen i vårt land. Detta våga vi också hoppas och tro på skall blifva fallet, och därför vänta vi att få räkna tusen och åter tusen nya kvinnor såsom våra prenumeranter under det kommande året.

Tidningen kommer att innehålla artiklar i de för kvinnorna viktiga frågor, som stå på dagordningen. Den aktuella af alla, den kvinnliga rösträttsfrågan, är ännu olöst. Starkt, kraftigt och värdigt vill tidningen häfda detta kvinnornas kraf, i hvilket, djupast sedt, alla andra bottna. Men hvar för sig måste äfven de andra frågorna föras fram — häfdandet af kvinnans ställning i socialt, juridiskt och ekonomiskt hänseende. Tidningen ser sig i stånd att genom utlofvad benägen medverkan af de bästa kvinnliga pennor och af de för dessa frågor mest intresserade personer

kunna lämna ingående och sakrika artiklar i dessa ämnen.

Genom en rikhaltig litteraturafdelning vill tidningen sätta sina läsare i stånd att följa de märkligaste företeelserna på litteraturens område.

Den intressanta artikelserien »Något om våra konstnärinnor» kommer att fortsätta äfven under nästa år.

Genom att låta de sakrika och gedigna artiklar — hvilka det program, som är tidningens, betingar — omväxla med lättare sådana af roande innehåll, vill tidningen vid sidan af sin stora uppgift att vara ett organ för den svenska kvinnorörelsen äfven tillgodose den önskan, som måste förefinnas hos en talrik läsekrets, att erhålla en stunds lättare lektyr.

Som Dagny önskar att stå i nära kontakt med hela Sveriges kvinnor, öppnas dess spalter beredvilligt för sådana spörsmål, som enskilda vilja taga upp, och få vi uppmana eventuella medarbetare och insändare att i sådana fall godhetsfullt vända sig till redaktionen.

Tidningen utkommer hvarje torsdag i ett 12-å 16-sidigt häfte.

Priset pr år, postarvode inberäknadt, är kr. 4.50; pr halfår kr. 2.50; pr kvartal kr. 1.25. Lösnummer 10 öre.

Prenumeration sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.

Annonser mottagas å tidningens expedition, 51 Mästersamuelsgatan, Stockholm.

I alla redaktionella angelägenheter torde man hänvända sig till tidningens redaktör under expeditionens adress.

Redaktionen.

Våra ärade prenumeranter

uppmanas att i god tid under december månad förnya prenumerationen, så att intet afbrott i postbefordringen skall behöfva uppstå. Vi uppmana äfven värdsammast alla vänner och intresserade af Dagny att verka för tidningens spridning i så vida kretsar som möjligt under det kommande året.

Litteratur.

Tyra Kleen.

Tyra Kleen: Form. Stockholm, A.-B. Sandbergs bokhandel.

Boken innehåller en samling af tankar öfver formbegreppet och formens betydelse på olika lifsområden, mynnande ut i krafvet på starkare utveckling af människors formsinne. Förf. påpekar först, att det är mest genom form materien uppenbaras för oss, ger oss tankeväckande intryck; och åter om vi själfva gifva uttryck åt våra tankar, sker det ge-

nom formande af materie. Men hvar särskild form, vare sig den alstrats af naturen eller af människor, är uttryck för en tanke, nämligen formens ändamål: När åter formens idéinnehåll, d. v. s. dess ändamålsenlighet, försvunnit, är den död och måste bort för att lämna rum åt nya. I naturen sker denna utstötning och nybildning regelbundet, men inom människovärlden sträfvar man genom långliga tider med döda former. Mot dylika drar förf. i härnad, riktande angrepp mot möbelstilar och dräktmoder, lika väl som mot tanke- och sedevanor, allt detta på ett intresseväckande sätt med skarpa och kvicka ord. Men hon går för litet in på enskildheter, man får ej veta mycket om hvilka former förf. anser döda, hvarför man ej kan afgöra, om hon skjuter öfver målet eller icke.

Det är af intresse både för nervkraftens sparande och för skönhetsinnets uppodlande förf. gör sina yrkanden. Nervkraften slites ut genom onödiga sinnesintryck och tankeansträngningar, hvarför släktets sträfvan i stort sedt instinktivt går ut på formförenkling, fast denna motverkas af att kulturens framsteg ofta göra lifsförhållandena mer invecklade; och skönhetsinnets förslöas i en omgifning af öfverflödiga former, lika med fula. Förf. ansluter sig nämligen till satsen: »Skönt är det, som motsvarar sitt ändamål.» Alla andra skönhetsbegrepp äro subjektiva och oändligt skiftande.

Nära till hands ligger att i detta sammanhang tala om konsten, människosjälens mest fulländade uttrycksmedel. Konstnärer äro de, säger förf., som hafva så stor känslighet för intryck, att de tvingas omsätta dem i form för att ej duka under. De äga därför också fallenhet att analysera sig själfva. Förf. påstår i samband därmed, att plågsamma intryck och sinnesrörelser kunna öfvervinnas genom analys. Detta kan jag ej skriva under. Själfanalys och i högre grad formgifning lindra väl för stunden, men hvarje stark och äkta känsla är själfförnyande; den utsänder våg på

våg af sinnesrörelse och slutar därmed först, när den undanträngts af ett starkare intryck eller sedan tiden förtärt dess lifskraft. Själftva det konstnärliga skapandet, säger förf. vidare, består däri, att konstnären bland de af naturen gifna formerna väljer dem, som bäst motsvara hans idé, och eventuellt bildar nya kombinationer af de förhandenvarande. Detta urval och denna själfständiga kombination är det, som gör konsten till konst och ej den ofria formåtergifning, som härmar fotograferingen. Om den förkättrade fantasien har förf. tänkvärda ord att yttra och visar, hur den stark men tyglad är den egentligt eröfrande kraften i både vetenskapligt och konstnärligt arbete samt i motsats därtill, hur odisciplinerad fantasi eller ock fantasi-brist förvirrar intrycken, lamslår omdömesförmågan och hämmar karaktärsutvecklingen.

Det sista och längsta kapitlet egnas åt en redogörelse för utvecklingen af förf:s eget form- och skönhetsinne alltifrån den späda barndomen. Det är intressanta iakttagelser, ej minst därför att få människor skulle kunna lämna lika noggranna meddelanden. Förf. tycks ha egt formsinne och analyseringsförmåga ovanligt tidigt utvecklade och en hög grad af känslighet för störande intryck. De flesta barn torde vara mer okänsliga och mindre medvetna. Motsatsen vore ej heller önskvärd för nervkraftens sparande. Att formsinnet förädlades genom en naturlig och formskön omgifning är däremot ett önskemål, hvari man kan instämma med förf. Men till dettas förverkligande är det långt ännu.

Mot slutet nämner förf., att de musikaliskt begåfvade människornas formuppfattning är helt olika de omusikaliskas, materien är för dem mindre uttryck för idéer än för toner och rytm. Det finns ännu en uppfattning, som förf. ej känner till eller också förbiser, den så att säga episka, för hvilken formerna äro uttryck för händelser. Åsynen af ett landskap, en blomma, ett ansikte låter människor med denna uppfattning bakom den synliga företeelsen skymta en saga eller fragmenten däraf, kanske reducerade till enstaka situations- och stämningsbilder. Det kan delvis vara en sådan syn på tingen, ett behof att ge näring åt fantasien, som är det innersta upphofvet till sådana tingestar som rosor af musslor eller ljuskronor af porslinsblommor, dem förf. ryser för, men hvilka kunna äga sitt skönhetsvärde genom den verkan de utöfva på fantasien.

Och så olika, som människors sjäslif är, kan för mången mening och berättigande finnas äfven i former som fröken Kleen anser döda, därför att de intet säga henne själf.

AIVVA UPPSTRÖM.

Drömmen. En sällsam berättelse. A.-B. Sandbergs bokhandel.

Denna bok af anonym författare, d. v. s. af allt att döma författarinna, behandlar ockulta ämnen och

mystiska problem, såsom redan synes af titelbladets illustration med alla dess emblemer. För dem som äro intresserade af telepati, clair-voyance, clair-audience och andra magnetiska företeelser i naturen och själslifvet, erbjudes mycket af intresse genom läsandet af denna »sällsamma berättelse», där dessa och dylika motiv behandlas i romanform.

Det är historien om ett par nära beslägtade själar, som under flera inkarnationer varit förenade genom vänskap och som i denna senaste tillvaro äro två kvinnor, Helen och Marja. Det är mest den förras historia, som skildras i de båda volymerna: en förfinad, känslig och passiv natur, hvilket senare är skulden till hennes tragiska lif. Genom äktenskap är hon hjälplöst bunden vid en alltigenom osympatisk och underlägsen man.

Den senare af dessa båda kvinnor, Marja, är begåfvad med clair-voyance. Tack vare denna hennes för många upptäcka de båda vännerna hvarandras existens och föras tillsammans.

Genom samma förmåga skådar Marja sedermera i somnambult tillstånd Helens föregående existenser: då hon i det gamla Egypten som yngling, lärjunge till öfversteprästen Mir-Ammon, sköt ifrån sig tillfället till högre visdom för att söka lyckan i detta lifvet och så blef dömd att sträfva och lida genom flera existenser innan samma själ återvann, hvad den kastat bort.

En annan gång är det inte Marja utan en professionell clair-voyante, som ser fortsättningen: Helen är en prästinna i Vestatemplet i det gamla Rom. En ung gallisk ädling får se henne, förälskar sig i henne och söker med list nå henne. Hon förblir sin vestal-ed trogen, men dödas dock för den förbrytelse, som hon aldrig begått.

Clair-voyanten upptäcker dessutom, att hufvudpersonen i Helens roman i det närvarande, en dansk konstnär, är en reinkarnation af samme galliske ädling, hvilken aldrig nådde sin längtans mål och därför ännu efter sekler söker detsamma.

I bokens andra del, som spelar i Egypten, är det åter Marja, som i trance ser sig och Helen i en tillvaro, då de såsom två grekiska prästynglingar varit förenade hela lifvet igenom i en innerlig vänskap.

Gåtfulla och meningslösa förhållanden i det närvarande lifvet förklaras för Marja och Helen genom vetenskapen om de föregående.

Men handlingen rör sig ej blott i miljöer från flydda sekler; den ger äfven realistiska skildringar af en utpinad hustrus äktenskapliga hvardagslif, sådana som det finns miljoner af. Korrespondensen och dialogerna mellan de båda vännerna innehålla dessutom mycket af modern kvinnopsykologi, värd att läsas såsom sådan.

»Hvarje väsen» — står det i slutkapitlet — »äger en hemlighetsfullhet, som skuggar hennes lif alltintill

den stund hon lärt känna sig själf och lärt sig se klart äfven i det förflutna för att därigenom kunna fatta det närvarande».

T. K.

Insända tidskrifter 1908.

Svenska.

Det nya Sverige. Utg. Adrian Molin, Stockholm. 8 häften. — **Nordisk Tidskrift.** Utg. af Letterstedtska Föreningen. Redigerad af Oscar Montelius. 8 häften. — **Fataburen.** Utg. af Bernhard Salin. (Nordiska museets publikation). Stockholm. 4 häften. — **Social Tidskrift.** Redigerad af G. H. von Koch, Stockholm. 12 häften. — **Ord och Bild.** — Utg. af Karl Wählin, Stockholm. 12 häften. — **Varia.** Redaktör P. G. Norberg, Göteborg. 12 häften. **Bonniers månadshäften.** Albert Bonniers förlag, Stockholm. 12 häften. — **Verdandi.** Utg. af Anna Sandström och Lars Hökerberg, med biträde af Nat. Beckman och Otto V. Sundén, Stockholm. 6 häften. — **Pedagogisk tidskrift.** Utg. af E. Schwartz, A. Rydfors och J. Kjederqvist, Stockholm. 12 häften. — **Kyrklig Tidskrift.** Utg. af Hjalmar Danell, Skara. 6 häften. — **Hemåt.** Utg. af K. F. U. K. — **Jordemodern.** Utg. af D:r E. Alin.

Utländska.

Nylände. Utg. af Gina Krog, Kristiania. 24 häften. — **For kirke og kultur.** Utg. af Christopher Bruun og Thv. Klaveness, Kristiania. 10 häften. — **Nutid.** Utg. af Annie Furu-hjelm och Fanny Hult, Helsingfors. 12 häften. — **Finsk Tid-skrift.** Utg. af R. F. v. Willebrand, Helsingfors. 12 häften. — **Det ny Aarhundrede.** Redigeret av Poul Levin og P. Munch, København. 12 häften. — **The Englishwoman's Review.** Edited by Antoinette M. Mackenzie, London. 4 häften. — **Neues Frauenleben.** Herausgeg. von Auguste Fickert, Wien. 12 häften. — **L'action sociale de la femme.** Administration et rédaction: Secrétariat de l'A. S. F., Paris. 10 häften. — **Revue du Travail.** Publiée par l'Office du Travail de Belgique, Bruxelles. 24 häften. — **La femme.** Réd. et administration: Mlle E. Sabatier, Paris. 12 häften.

Lämplig jul- och nyårgåfva.

Presentkort på Dagny för år 1909 tillhandahålles hos Stockholms bokhandlare. För prenumerationspriset, kr. 4: 50, är Ni i tillfälle att förära Edra vänner en god och värdefull gåfva. Vi uppmana våra ärade läsare att bereda presentkortet på Dagny en liflig afsättning. :: :: :: ::

FRÅGOR OCH SVAR.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{4}$, 2:50 för $\frac{1}{2}$ och 1:25 för $\frac{1}{4}$ år

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje haltårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (ej anorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär postens kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sänder samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.

Kemisk Tvätt.

A.-B. Nya Blå Hand,

— Stockholm. —

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7 $\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

ATT GÅ FRUN TILLHANDA i ett respektabelt och burget hem, helst i Stockholm eller dess omnejd söker 18 års flicka från landt-hem plats under 1 års tid, med skyldighet att aktivt deltaga i alla de sysslor, som i ett hem förekomma, utan aflöning. Svar till »Praktisk uppfostran», Allm. Tidningskont. Gust. Ad. Torg 10, Stockholm.

UNG flicka från godt hem, som genomgått 8-kl. läroverk, önskar plats i respektabel fam., att läsa med mindre barn. Bästa ref. Svar till »Familjemedlem 17 år», Örebro p. r.

UNG, bildad, barnkär flicka, som med högsta betyg genomgått Kindergartenskurs, önskar till nyåret plats antingen som lärarinna i Kindergarten eller ock att undervisa mindre barn i god familj. Svar emot ses tacksamt till »Kindergarten», Oskarsparken 7, Örebro.

EN UNG, bildad Finska, som är arbetsam och barnkär, med teoretiska och praktiska erfarenheter i ett hushålls skötande samt van vid handarbete, önskar plats i god familj i Stockholm. Ett vänligt bemötande samt tillfälle att grundligt sätta sig in i svenska språket är hufvudsaken. På lön fästes ej så mycket afseende. Svar emot ses tacksamt till »Aino M.», Enköpings, p. r.

SJUKSKÖTERSKA med flera års praktik, afven van vid sinnessjuka, önskar privatvård eller fast plats. Svar till »Sjuksköterska», Tidningskontoret Humlegårdsg. 9.

Rösträttslitteratur:

Skrifter utgifna af Centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt:

- N:o I, Till Regeringen från svenska kvinnor ingifna skrivelser i Rösträttsfrågan 1905—1906 ..... —: 50
 » II, Gustaf A. Aldén: Hvilka svenska kvinnor äga kommunal rösträtt? (pr 1,000 ex.) ..... 6:—
 » III, Mathilda Staël von Holstein: Målsmanskapet och kvinnans ställning inom äktenskapet enligt gällande svensk rätt ..... —: 50
 » IV, Anna B. Wicksell: Om kommunal rösträtt för gifta kvinnor ..... —: 10

Ann Margret Holmgren: Strödda intryck från den Internationella kvinnorösträttskongressen i Köpenhamn ..... —: 10

Föreningens för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm flygblad:

- N:o 1, Natanael Beskow: Till frågan om kvinnans politiska rösträtt ..... —: 05
 » 2, Anna Whitlock: Bör den svenska kvinnan erhålla politisk rösträtt? ..... —: 10
 » 3, Hilma Borelius: Hvarför är motståndet mot kvinnans politiska rösträtt oberättigadt? ..... —: 10
 » 4, Lydia Wahlström: Principerna för kvinnans rösträtt ... —: 10
 » 5, Anna Whitlock: Hur bör den svenska kvinnan bereda sig för den politiska rösträtten? ..... —: 05
 » 6, Lydia Wahlström: Lärdomar af den kvinnliga rösträttsrörelsen ..... —: 10
 » 7, Några manliga inlägg i den kvinnliga rösträttsfrågan ... —: 15
 » 8, Lydia Wahlström: Högerkvinnorna och den nuvarande situationen ..... —: 05

Minneslista ..... —: 05

Georg Stjernstedt: Den svenska kvinnans rättsliga ställning ... (—: 75) —: 60

Gustaf A. Aldén: Svenska kvinnans kommunala rättigheter och skyldigheter ..... —: 10

Lydia Wahlström: Den svenska kvinnorörelsen ..... —: 45

Ragnhild Modin: Bröllopet på Ensillre ..... —: 25

Hilda Sachs: Kvinnornas rösträtt. Svar till herr Adolf Hallgren ..... —: 25

Anna Kleman: Kvinnans medborgarrätt ..... —: 25

Karl M. Lind: Kvinnornas rösträttskraf ..... —: —

Ofvanstående flygblad och broschyrer kunna rekvireras från F. K. P. R:s i Stockholm expedition Lästmakaregatan 6, Stockholm, som hålles öppen hvarje dag kl. 3—5 e. m. samt dessutom onsdagar kl. 7—8 e. m.

Vid rekvisition af minst 100 ex. af flygbladen nr:s 1—8 lämnas 25 proc. rabatt.

Kvinnliga juridiska byrån

Vallingatan 12.

A. T. 183 36.

Boutredningar, Inkasseringar, Förlikningar, Rättegångar, Egendomsförsäljningar, Affärsöverlåtelser, Legala handlingars uppsättande, Juridiska uppdrag af alla slag. Kontorstid kl. $\frac{1}{2}$ 10—4.

LEDIGA PLATSER.

EN skolkökslärarinnebefattning är till ansökan ledig hos styrelsens för Västerbottens läns folkhögskola i Degerfors, postadress Vindeln. Befattningen, som tillträdes den 1 febr. 1909, medför skyldighet att ärligen hålla 6 flyttande skolkökskurser inom Västerbottens län på 6 veckor hvardera. Lön 600 kr. samt bostad och fritt vivre under kurserna. Ansökningstiden utgår den 1 jan. 1909. Styrelsen.

INSTUNDANDE värtermin finnes (till följd af sjukdomsfall) plats för undervisningsvan lärarinna, med skyldighet att underv. 15-årig flicka i vanliga skolämnen och musik. Betyg, ref., foto., löneanspråk till fru E. Persson, Torps gård, Bettna.

Receptbok till konditori- och tébrödsbaket.

En bok med denna titel och innehållande 139 recept till bakelser och tébröd finnes tillgänglig hos rikets bokhandlare till ett pris af kr. 1:50. Utgifvarinnan af boken mottager elever i bakning samt reser äfven på begäran bort och meddelar undervisning. Bref adresseras till: Utgifvarinnan af receptboken, fröken Kr. Andersson, Mölndal, p. r.

Rodenstamska

Slöjd- och Hushållsskolan,

Hudiksvall.

Husmoderskurs. Skolkökslärarinnekurs. Slöjdlärarynnekurs.

Orientaliska Mattor

och öfriga Afpassade mattor, såsom Smyrna, Argaman, Kosmos, Radium, Axminster, Kidderminster, Rockminster, Velvet, Brüssel m. fl. i alla kvalitéer och storlekar : : : : :

Engelska Magasinet — Drottninggatan 31

Nyheter för säsongen

i stort urval.

Billiga priser i **Pelsvaruaffären, Drottninggatan 26.**

Riks. 28 40.

Allm. 52 08.

D. Forssells Söner & C:o Effr. H. A. B.

Stockholms Dagblad.

STA 217446

som har *pressens bästa kvinnliga pennor* till sitt förfogande, vill och vet alltid något värdefullt i de ämnen, som på *allvar intresserar* kvinnövrlden och hemmet.

Stina Quints välkända, af alla barn efterlängade julpublikationer Julklappen, Guldslottet, Lilleputt, Trisse och Rosengull äro nu utkomna och erhållas i skolor

och boklädor.

Till Julen

ha på **Albert Bonniers** förlag utkommit följande arbeten af våra **kvinnliga författare.**

SELMA LAGERLÖF:

En saga om en saga och andra sagor. Med förf:s porträtt i färgtryck. 3: 50, inb. 5 kr.

MARIKA STJERNSTEDT:

Gena. En kvinnoprofil. 3: 75.

MATHILDA ROOS:

En moders dagbok och andra berättelser. 2: 50.

MATHILDA MALLING:

Ninas bröllopsresa. 2: 50, inb. 4 kr.

MÄRTA STARNBERG:

Bakom förhänget. En lefnads-historia. 3: 50.

CHRISTINA NILSSON:

I yttersta mörkret. Berättelse. 2: 25.

ANNA WAHLENBERG:

Människokännaren. Pjäsa i fyra akter. 2: 25.

Två memoarverk af största intresse:

VICTORIA BENEDICTSSON

(ERNST AHLGREN).

En själfbiografi, ur bref och anteckningar. Samlade och utgifna af *Axel Lundegård*. 2:a omarbetade uppl. 6: 75.

MALLA MONTGOMERY-

SILFVERSTOLPE:

Memoarer utgifna af *Malla Grandinson*. I. Barndoms- och ungdomsminnen. 6 kr., inb. 8: 50.

Ullgarn,

Svenskt och Engelskt för hand- och maskinstickning samt till väfnad, Hamburgergarn, Zéfir- och Kastergarn, Carmen-, Tua- och Andalusia-garn till Schalar. Oblekt, Blekt och Crémefärgadt Fiskegarn till Gardiner, Glansgarn, Mattvarp, Mattskedar och finare Väfskedar, allt till lägsta priser i

Axel Hindersons Garnbod, Hötorget 13.

Hygieniska Skodon

tillverkas för Herrar, Damer o. Barn.

OBS! Prisbelönta af Dräkt-Reformföreningen.

Skodon tillverkas äfven efter modern fason.

Allt arbete utföres noggrant och af bästa material.

P. Gust. Pettersson.

52 Drottninggatan 52.

Ylleklädningar

i afpassade bitar 7 m. Vacker svart, blå, brun ell. grå, extra god $\frac{1}{2}$ -ylle damcheviot, 70 cm. bred, erhålles till endast 4,65. OBS! 1,000-tals klädningar säljas af detta tyg årligen. Bluslifestyg $2\frac{1}{2}$ m. Vacker, randig eller rutig velourflanell, 70 cm. bred, till 1,40. Tagas 7 bitar, lämnas den 8:de gratis. Otto Oskarsen, G:a Kungsholmsbrogatan 23 A, Stockholm.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna öfverlämna värden af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning

(Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10—4),

som under garanti af **Stockholms Enskilda Bank** åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterser Notariatafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å in-teckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen, att in-teckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad in-teckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter **Stockholms Enskilda Bank** därigenom uppkommen skada.

Förvaringsafgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositi-
nens värde, dock ej under två kronor.

Stockholms Musikinstitut.

Brahegatan 7 B, ö. g. III. Allm. Tel. 115 96.

Vårterminen börjar den 8 januari. Anmälningstid den 7 januari kl. $\frac{1}{2}$ 2— $\frac{1}{2}$ 4 samt $\frac{1}{2}$ 6— $\frac{1}{2}$ 7 e. m.

Efter terminens början anmälning- och mottagningstid: Mån-
dagar och torsdagar kl. $\frac{1}{2}$ 2— $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

Prospekt tillhandahållas.

Sigrid Carlheim-Gyllensköld.

Vårterminen

15 jan.—15 maj

1909

ENGELSKA

af-**ton-kurser** för såväl nybörjare som mera försigkomna. Antalet deltagare begränsas till högst tio i hvarje grupp.

Hélène Philipson,

lär. vid Wallinska skolan,

f. d. lär. vid Stockholms borgarskola.

Tel. Brkb. 17 83.

kl. 5—6 e. m.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelgatan 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Något om våra konstnärinnor. IX. Märta Améen, f. Sparre.

Af *Ellen Lundberg, f. Nyblom.*

Utlandet.

Dagny 1909. Prenumerationsanmälan.

Tyra Kleen: Form. Af *Aivva Uppström*. — Drömmen. En

sällsam berättelse. Af *T. K.*

Insända tidskrifter 1908.

2 ödes pb.

WR 17

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt (Tid-
ningstaxa n:r 5) eller bokhandel.